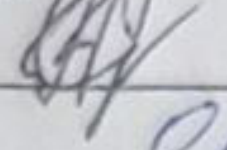

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економічної теорії і суспільних наук

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. декана інженерно-енергетичного
факультету

 Карине ГОРБУНОВА
« 20 » 06 2022 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

 Дмитро БАБЕНКО
« 22 » 06 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ

освітньо-професійна програма «Електроенергетика, електротехніка
та електромеханіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня 2-го року денної
форми навчання
на 2022-2023 навчальний рік

Освітній ступінь – молодший бакалавр

Галузь знань – 14 Електрична інженерія

Спеціальність – 141 Електроенергетика, електротехніка
та електромеханіка

Мова викладання – українська

Миколаїв
2022

Робоча програма відповідає меті та особливостям освітньо-професійної програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої вченою радою Миколаївського національного аграрного університету (протокол № 7 від 23.02. 21 року).

Розробник програми: Мірошкіна Н.В., канд. філос. наук, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук, Миколаївський національний аграрний університет

Програма розглянута на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук, протокол № 10 від 14.06.2022 року.

Завідувач кафедри економічної теорії
та суспільних наук
д-р економічних наук, доцент

Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету МНАУ, протокол № 11 від 20.06.2022 року.

Голова науково-методичної комісії
канд. економічних наук, доцент

Юлія ЧЕБАН

1. АНОТАЦІЯ

Філософія є особливий тип світоглядного знання, предметом якого є сукупність відносин в системі «людина-світ». Філософія є теоретичним підґрунтям людського ставлення до світу, що традиційно зосереджується на осмисленні проблем, які постають перед кожною людиною і кожним новим поколінням у зв'язку з необхідністю визначитися у природному, соціальному та духовному середовищі, сформулювати власну життєву позицію і програму вдосконалення світу і себе в ньому.

З огляду на це курс філософії покликаний ознайомити здобувачів вищої освіти з закономірностями світового історико-філософського процесу, його періодизацією, особливістю проблематики, філософськими системами та творчою спадщиною видатних мислителів того чи іншого історичного часу. Для реалізації свого виключно важливого соціального призначення курс філософії пов'язує вивчення передбачених програмою тем і проблем крізь призму граничних засад буття, для чого пропонується ознайомлення з базовими філософськими категоріями, в тому числі, буття, матерії, свідомості, розвитку, людини та інших, до розробки та інтерпретації яких мали стосунок представники різних філософських течій.

Однією із пріоритетних переваг курсу філософії є увага до фундаментальних принципів сучасної теорії пізнання, проблеми істини, логіки та методології наукового пізнання, а також до проблем суспільства, культури, стратегії майбутнього розвитку людства, до розвитку гуманістичного стилю здійснення різноманітних життєвих практик.

Ця дисципліна висвітлює фундаментальні питання буття матеріально-природного, соціального та духовного світу людини, її пізнавальної та практично-перетворювальної діяльності в суспільстві, опанування чого дозволяє сформулювати визначену систему компетентностей та досягти очікуваних результатів навчання з дисципліни.

ANNOTATION

Philosophy is a special type of philosophical knowledge whose subject is a set of relations in the system "man-world." Philosophy is the theoretical basis of human attitudes towards the world that traditionally focuses on understanding the problems faced by each person and each new generation because of the need to

decide in the natural, social and spiritual environment to form their own stance and a program to improve the world and themselves in it.

Given this philosophy course designed to acquaint applicants with higher education laws of world historical and philosophical process, its periodization, feature perspective, philosophical systems and creative heritage of outstanding thinkers of a historical time. To realize its extremely important social purpose binds study course Philosophy of the program topics and issues through the prism of limiting principles of being, which is proposed to review the basic philosophical categories, including existence of matter, consciousness, development, rights and others, development and interpretation of which were involved representatives of different philosophical trends.

One advantage of the priority course philosophy is attention to the fundamental principles of modern epistemology, the problem of truth, logic and methodology of scientific knowledge and to the problems of society, culture, strategy, future development of mankind, to the implementation of the humanistic style of different life practices

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

Галузь знань **14 -Електрична інженерія**

Спеціальність **141 -Електроенергетика, електротехніка**

Освітній ступінь – молодший бакалавр

Обов'язкова (вибіркова) компонента – Обов'язкова

Семестр – **II**

Кількість кредитів ECTS – **3,0**

Кількість модулів – **1**

Кількість змістових модулів – **3**

Загальна кількість годин – **90**

Види освітньої діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекції – 18 год. / **0,6** кредит ECTS

Практичні заняття – 18 год. / **0,6** кредит ECTS

Консультації – 4 год. / **0,13** кредитів ECTS

Самостійна робота – 54 год. / **1,8** кредитів ECTS

Форми підсумкового контрольного заходу залік.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 14 -Електрична інженерія	Обов'язковий компонент (OK11)
Модулів – 3	Спеціальність – 141 - Електроенергетика, електротехніка	Рік підготовки:
		I-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр
		II-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи	Освітній ступінь: молодший бакалавр	Лекції
		18 год.
		Практичні, семінарські
		18 год.
		Лабораторні

студента – 3		
		Самостійна робота
		54 год.
		Індивідуальні завдання: -год.
		Вид контролю: Залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить –40% ауд. /60 % ср.

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, технології майндмепінгу, система дистанційної освіти Moodle, технології Jitsi, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням побажань та результатів опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців та випускників ОПП 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка».

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів **академічної доброчесності** – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unichesk.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів

Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до

проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації

закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу філософії виступає формування філософської культури мислення та пізнання навколишнього світу, вміння логічно викладати власну думку, полемізувати, критично аналізувати явища духовно-суспільного життя.

Завдання дисципліни полягають у тому, щоб:

- ознайомити здобувачів вищої освіти із напрацюваннями світової філософської думки;
- дати виклад основних філософських концепцій, проблем в їх поліфонічному та плюралістичному звучанні;
- розвивати у здобувачів вищої освіти навички самостійного аналітичного підходу до суспільних явищ, духовних феноменів, прагнення до інтелектуально-духовного самовдосконалення і самореалізації;
- озброювати здобувачів вищої освіти основними вимогами, принципами та уявленнями сучасного наукового дискурсу, методології наукового пізнання.

Об'єкт: світ людини як форма самоусвідомлення та духовно-практичного освоєння нею оточуючого природного, суспільного, духовного світу.

Предмет: найзагальніші універсальні відносини в системі «людина-світ», всезагальні закономірності розвитку природи, суспільства, мислення.

До системи *компетентностей* належать:

ІК. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних знань, практичних навичок та фахових кваліфікацій електричної інженерії

ЗК01. Здатність вчитися, здобувати, застосовувати нові знання, уміння та навички для професійного та особистісного розвитку.

ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність працювати самостійно та в команді, виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК06. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК08.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і використовувати різні види та форми рухової активності

ФК01. Здатність вирішувати практичні навички з використанням основ теорії та методів фундаментальних дисциплін.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН1 Отримувати і застосовувати нові знання, уміння, навички для професійного та особистісного розвитку.

ПРН5 Уміти працювати самостійно та в команді, виявляти та вирішувати проблеми.

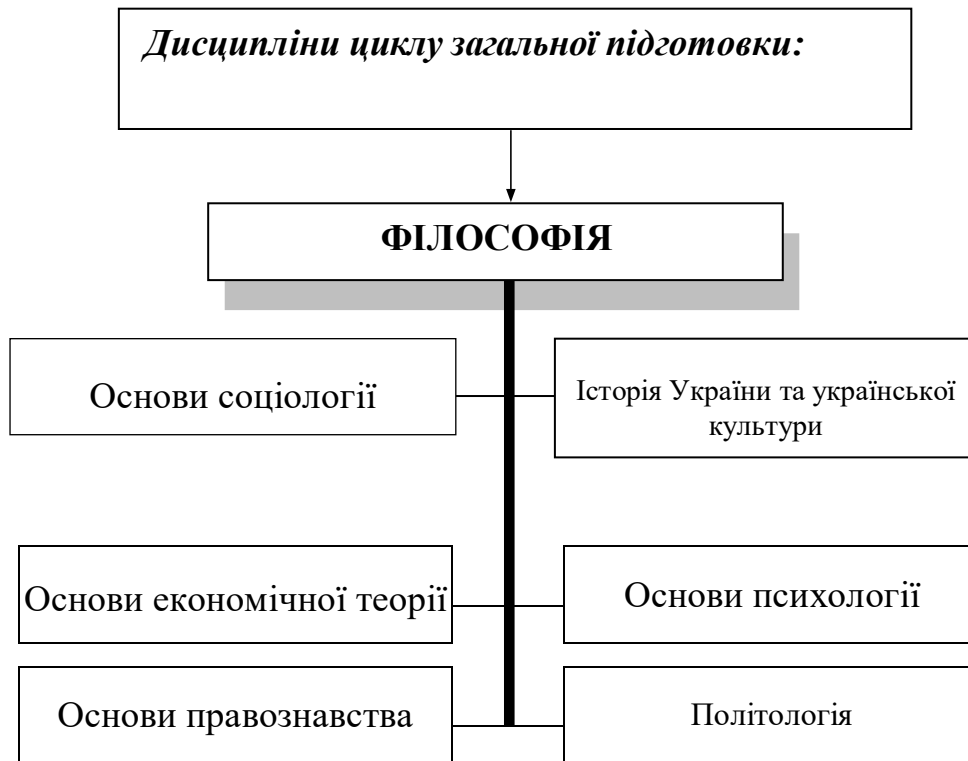
ПРН7 Знати свої права і обов'язки, як члена суспільства, вміти їх реалізовувати, впроваджувати цінності громадянського суспільства, верховенства права, захищати права і свободи громадянина України.

ПРН8 Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, предметної області у загальній системі знань про природу, суспільство та техніку.

4. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Філософія» передуює та сприяє вивченню дисциплін, які входять до циклу загальної підготовки, що викладаються після вивчення «Філософії»: «Історія України та історія української культури», «Основи правознавства», «Основи економічної теорії», «Основи соціології», «Основи психології» відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка».

5. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

6. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль			Теми	Обсяг годин				
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПЗ	СР	К	Разом
1	Філософія як специфічний тип знання	1	Сутність філософії та її роль у суспільстві.	1	2	4		7
		2	Проблема людини у філософії.	1	2	4		7
		3	Світогляд як найвища форма самоусвідомлення людини	2	-	8		10
			Разом за змістовим модулем 1	4	4	16	<i>1</i>	24
2	Історія філософської думки	4	Зародження та розвиток філософії від античності до Середньовіччя	2	4	5		11
		5	Філософія Нового часу – німецька класична філософія	2	-	5		7
		6	Сучасна світова та українська філософська думка	2	4	5		11
			Разом за змістовим модулем 2	6	8	15	<i>1</i>	29
3	Систематична філософія	7	Філософське уявлення про світ	1	2	3		6
		8	Буття як філософська проблема	1	2	3		6
		9	Пізнання як предмет філософського аналізу.	1	1	3		5
		10	Наукове пізнання.	1	1	3		5
		11	Філософський аналіз науки і техніки	1	-	3		4
		12	Суспільство як об'єкт філософського аналізу.	1	-	3		4
		13	Культура і цивілізація.	1	-	3		4
		14	Суспільство. Природа. Майбутнє.	1	-	2		3
			Разом за змістовим модулем 3	8	6	23	<i>2</i>	37
Проведення консультацій протягом семестру							<i>4</i>	
Всього годин по навчальній дисципліні				18	18	54	<i>4</i>	90

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модулю	Кількість годин і кредитів		
	Години	Кредити	%
Змістовий модуль 1 Філософія як специфічний тип знання	24	0,8	27
Змістовий модуль 2 Історія філософської думки	29	0,97	32
Змістовий модуль 3 Систематична філософія	37	1,23	41
Всього	90	3,0	100

7.2 Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модулю	Кількість годин	Термін виконання, тиждень
Змістовий модуль 1 Філософія як специфічний тип знання	24	1 - 4
Змістовий модуль 2 Історія філософської думки	29	5-9
Змістовий модуль 3 Систематична філософія	37	10 - 18
ВСЬОГО	90	X

7.3 Вид, перелік та короткий зміст лекцій

У відповідності до навчального плану спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» вивчається здобувачами вищої освіти протягом 3 семестру (II курс освітнього ступеня «Бакалавр»). Курс складається із 90 годин / 3,0 кред. (3 змістових модулів), в тому числі теоретичний курс (лекції) 18 год. / 0,6 кред., практичні заняття 18 год. / 0,6 кред., самостійна робота – 54 год. / 1,8 кредити.

Структурно-логічна схема дисципліни за змістовими модулями передбачає:

1 Лекції. Теми лекцій передують практичним заняттям.

2 Практичні заняття. Коротке викладення теми та мети заняття, вивчення основних методів та показників, їх обговорення та самостійне опрацювання.

3 Опитування здобувачів вищої освіти на практичних заняттях з попередньої теми, виконання контрольних робіт, тестування по закінченню змістового модуля.

4 Відпрацювання пропущених занять, складання тем, проведення консультацій згідно плану самостійної роботи. Пропущені лекції мають бути відпрацьовані в формі реферату, практичні заняття – шляхом виконання індивідуального завдання або співбесіди.

5 По завершенні курсу передбачено письмовий залік

Лекції є традиційними, з елементами диспуту та використанням мультимедійного обладнання для презентації (*18 години*)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ФІЛОСОФІЯ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ТИП ЗНАННЯ (24 годин)

ЛЕКЦІЯ 1

Тема 1 Сутність філософії та її роль у суспільстві (1 години)

Соціальні умови та духовні джерела формування філософії. Предмет філософії. Структура, особливості та функції філософії. Матеріалізм та ідеалізм. – основні напрями філософії. Філософія і наука. Філософія і релігія. Філософія і мистецтво. Роль філософії у духовному розвитку індивіда, людства, у гуманізації суспільного життя.

Ключові слова: філософія, функція, світогляд, матеріалізм, ідеалізм, духовне джерело, онтологія, гносеологія, аксіологія, праксеологія, логіка, етика, естетика.

Keywords: philosophy, function, worldview, materialism, idealism, spiritual source, ontology, gnoseology, axiology, praxeology, logic, ethics, aesthetics.

ЛЕКЦІЯ 2

Тема 2. Проблема людини у філософії (1 години)

Релігійна та наукова моделі походження людини. Атрибутивні ознаки людини. Феномен тілесності і духовності. Людина і особистість. Структура особистості. Сенс життя і духовний світ людини.

Ключові слова: особистість, ідентичність, фізичність, духовність, свобода, сенс життя, смерть, доля, людське походження, Бог, буття.

Keywords: person, individual, identity, personality, physicality, spirituality, freedom, meaning of life, death, fate, human origins, God, being.

ЛЕКЦІЯ 3

Тема 3. Світогляд як найвища форма самоусвідомлення людини (2 години)

Поняття світогляду, структура та способи його існування. Життєво-практичний та теоретичний рівні світогляду. Історичні типи світогляду. Роль світогляду у формуванні життєвої позиції людини, у самопізнанні її, у самореалізації.

Ключові слова: світогляд, релігія, міфологія, мистецтво, теоретичний світогляд, дораціональний світогляд, раціональний світогляд, філософське мислення.

Keywords: religion, mythology, art, theoretical worldview, pre-rational worldview, rational worldview, philosophical thinking.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ІСТОРІЯ ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ **(29 годин)**

ЛЕКЦІЯ 4

Тема 4. Розвиток філософії від античності до Середньовіччя (2 години)

Виникнення та особливості античної філософії, етапи її розвитку. Вчення про буття. Антропологічні та етичні аспекти давньогрецької філософії. Елліністичні школи.

Особливості формування, теоцентризм середньовічної філософії. Апологетика. Патристика. Схоластика. Проблема загальних понять у

номіналізмі та реалізмі. Теорія подвійної істини.

Антропоцентризм філософії Відродження. Новий погляд на світоустрій, суспільний ідеал та покликання філософії у вченнях доби Ренесансу.

Ключові слова: Індія, Китай, конфуціанство, даосизм, філософські школи, парадигма, брахман, атман, карма, веданта, чарвака-локаята, езотеріка, магія, психологія, людство, наївна діалектика, античність, Фалес, Мілет, Платон, ідеї, Арістотель, Демокрит, атомна теорія, еллінізм, Середьовіччя, християнство, апологетика, патристика, схоластика, Божий акт творіння, Св. Августин, Фома Аквінський, універсалії як абстрактні поняття, номіналізм, реалізм, теорія подвійної істини, антропоцентризм Ренесанс, Піко делла Мірандола, коперніканська революція.

Keywords: India, China, Confucianism, Taoism, philosophical school, paradigm, Brahman, Atman, Karma, Vedanta, charvaka-lokata, esoteric, magic, psychology, humanity, naive dialectic, antiquity, Thales, Miletus, Plato, ideas, Aristotle, Democritus, the atomic theory, Hellenism, Middle Ages, Christianity, apologetics, patristic, scholasticism, God's act of creation, St. Augustine, Thomas Aquinas, universals as abstract concepts, nominalism, realism, theory of double truth, anthropocentrism, Renaissance, Pico della Mirandola, Copernican revolution.

ЛЕКЦІЯ 5

Тема 5 Філософія Нового часу – німецька класична філософія (2 години)

Проблема методів пізнання у філософії Нового часу. Емпірично-індуктивна та раціоналістично-дедуктивна методологія наукового пізнання Ф.Бекона та Р. Декарта.

Проблема людини і суспільства у філософії Просвітництва.

Ключові слова: Новий час, емпіризм, раціоналізм, методи наукового пізнання, індукція, дедукція, Просвітництво, пантеїзм, деїзм, сайєнтизм, «річ у собі», категоричний імператив.

Keywords: modern philosophy, the modern era, modernity, Francis Bacon scientific method, empiricism, inductive reasoning, science, a sceptical and methodical approach, a classification of knowledge, Novum Organum, Rene Descartes, Scientific Revolution, «I think, therefore I am», Discourse on the Method, natural philosophy, rationalism, Method of doubt, matter and form, Spinoza, Leibniz, Locke, Berkeley, Hume, era of Enlightenment, pantheism, deism, scientism, forms of sensibility, epistemological limitation, the thing-in-itself, «Categorical Imperative», notion of moral autonomy, Immanuel Kant, Critique of Pure Reason., process of reasoning, Critique of

Practical Reason, Metaphysics of Morals, Georg Hegel, absolute idealism.

ЛЕКЦІЯ 6

Тема 6 Сучасна світова філософія та українська філософія (2 години)

Зародження та особливості сучасної некласичної філософії. Позитивізм у філософії: сутність, еволюція, сучасний стан. Антропологічні течії: філософія фрейдизму, філософія життя, екзистенціалізм.

Становлення філософської думки в Україні (XI-XVII ст.): особливості, проблематика, постаті. Класичний етап розвитку української філософської думки: Григорій Сковорода і його концепції «трьох світів» і «філософії серця» (XVIII ст.). Розвиток філософії у XIX-XX століттях. Погляди П. Куліша, П. Юркевича, І. Франка, В. Вернадського.

Ключові слова: філософія життя, фрейдизм, несвідоме, ерос, танатос, екзистенціалізм, Ніщо, «філософія серця», концепція «трьох світів», антеїзм, кордоцентризм, індивідуалізм.

Keywords: Philosophy of life, Freudianism (philosophy of Sigmund Freud), theory of the unconscious, Eros, Thanatos, sublimation, existentialism, the existence of the individual person, existence precedes essence, Heidegger, Sartre, Existentialism is a Humanism, The Roads to Freedom, Albert Camus, philosophy of the heart, concept of three worlds.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 СИСТЕМАТИЧНА ФІЛОСОФІЯ (37 годин)

ЛЕКЦІЯ 7

Тема 7 Філософське уявлення про світ (1 години)

Поняття «світ»: основні ознаки, історичний розвиток уявлень, сучасний погляд на принципи організації.

Рух як загальний спосіб існування світу. Форми руху. Субстанція. Матеріальна і духовна субстанції. Проблема першоначала світу.

Ключові слова: світ, природа, рух, субстанція, матеріальність, духовна субстанція, насамперед світ пізнання, антропний принцип.

Keywords: world, nature, movement, substance, materiality, spiritual substance, first of all the cognition world, anthropic principle.

ЛЕКЦІЯ 8

Тема 8 Буття як філософська роблема (1 години)

Поняття «буття», системна організація та форми буття. Сучасний погляд на характер, форми буття. Суперечливість буття людини. Матерія, простір, час – ключові поняття для характеристики буття. Буття і небуття.

Свідомість: поняття, виникнення, природа, наукові і релігійні уявлення про підгрунтя свідомості. Свідомість і мова, свідомість і праця. Структура, ознаки, функції свідомості. Суспільна свідомість: форми, функції, взаємозв'язок. Свідомість і внутрішній світ людини.

Ключові слова: буття, матерія, простір, час, свідомість, внутрішній світ людини, небуття, рух.

Keywords: being, materia, consciousness space, time, the inner world of man, non-existence, movement.

ЛЕКЦІЯ 9

Тема Пізнання як предмет філософського аналізу (1 години)

Предмет, категорії, принципи сучасної гносеології. Сутність та структура пізнання. Чуттєве і раціональне пізнання. Основні концепції істини. Критерії істини. Пізнання і практика. Гуманістичний зміст практики та її функції.

Ключові слова: пізнання, види пізнання, структура пізнавального відношення, чуттєве пізнання, раціональне пізнання, відчуття, сприймання, уявлення, поняття, судження, умовивід, пізнавальний образ, істина, практика.

Keywords: cognition, knowledge, sensual and rational knowledge, truth, practice as a criterion of truth.

ЛЕКЦІЯ 10

Тема 10. Наукове пізнання (1 години)

Особливості наукового пізнання. Види наукових досліджень. Загальнонаукові теоретичні та емпіричні методи пізнання. Діалектика як загальнофілософський метод пізнання. Форми наукового пізнання: ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія. Науковий закон. Специфіка пізнання соціальної дійсності.

Ключові слова: наукове пізнання, раціональність, позараціональні чинники в науковому пізнанні, ідея, проблема, гіпотеза, концепція, теорія, науковий закон, спеціальні наукові методи, загальнонаукові емпіричні методи, загальнонаукові теоретичні методи.

Keywords: sources of knowledge, sensual experience and rational thinking, subject and object of cognition, truth and deceit, concepts of truth, logic and methodology of scientific knowledge, scientific picture of the world, methodology of research programs, rational knowledge, scientific revolution.

ЛЕКЦІЯ 11

Тема 11. Філософський аналіз науки і техніки(1 година)

Поняття науки, її структура та функції. Історичні етапи розвитку науки. Поняття техніки, її функції та роль в житті людини і суспільства. Наукова революція, промислова революція, науково-технічна революція. Концепції технологічного детермінізму і феномен технофобії.

Ключові слова: наука, історія науки, методологія науки, етика наукової діяльності, філософія техніки, моральні норми та етичні правила, свобода наукової творчості, феномен технофобії.

Keywords: science, history of science, methodology of science, ethics of scientific activity, philosophy of technology, moral norms and ethical rules, freedom of scientific creativity, the phenomenon of technophobia.

ЛЕКЦІЯ 12

Тема 12. Суспільство як предмет філософського аналізу (1 година)

Поняття суспільства. Проблема його походження. Рушійні сили суспільного розвитку. Зміст сфер суспільного життя. Діяльність як спосіб існування соціального.

Ключові слова: суспільство, рушійні сили суспільного розвитку, сфери суспільного життя, соціальна діяльність.

Keywords: The concept of society. The problem of its origin. The driving forces of social development. The content of spheres of public life. Activity as a way of social existence.

ЛЕКЦІЯ 12

Тема 12. Культура і цивілізація (1 години)

Сутність культури. Основні концепції культури. Структура та функції культури у суспільстві. Культура і особистість. Культура і суспільство.

Поняття цивілізації. Формаційний та цивілізаційний підходи до розуміння історичного процесу.

Ключові слова: культура, концепції культури, цивілізація, суспільно-економічна формація, історичний процес, історичний прогрес.

Keywords: The essence of culture. Basic concepts of culture. The structure and functions of culture in society. Culture and personality. Culture and Society. The notion of civilization. Formatting and civilizational approaches to the understanding of the historical process.

ЛЕКЦІЯ 14

Тема 14. Суспільство. Природа. Майбутнє (1 години)

Суспільство і природа. Глобальні проблеми сучасності: сутність та шляхи їх вирішення. Вчення В.І. Вернадського про ноосферу як основа сучасного екоорієнтованого природокористування. Поняття соціального передбачення та прогнозування майбутнього.

Ключові слова: суспільство, природа, глобальні проблеми, вчення про ноосферу В.І. Вернадського, соціальне прогнозування і передбачення, сталий розвиток, екологоорієнтоване природокористування.

Keywords: Society and nature, global problems of the present: the essence and ways of their solution. V.Vernadsky about the noospher, modern ecoregenerate nature management, the concept of social prediction and prediction of the future.

ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ФІЛОСОФІЯ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ТИП ЗНАННЯ

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 1 Тема 1: «Сутність філософії та її роль у суспільстві» (1 год.)

- 1.1 Коло філософських проблем. Предмет філософії.
- 1.2 Зародження філософії як світоглядної форми свідомості.
- 1.3 Структура та функції філософії.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 2 Тема 2: «Проблема людини у філософії» (1 год.)

- 2.1. Проблема походження та буття людини в світі.
- 2.2 Єдність біологічного і соціального в людині.
- 2.3 Свобода та необхідність в житті людини.
- 2.4 Сенс життя і духовність людини.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 3 Тема 3: «Світогляд як найвища форма самоусвідомлення людини» (2 год.)

- 3.1 Поняття світогляду, структура та способи його існування.
- 3.2 Історичні типи світогляду.
- 3.3 Роль світогляду у формуванні життєвої позиції людини, її самопізнанні та самореалізації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІСТОРІЯ ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 4 Тема 4: «Розвиток філософії від античності до Середньовіччя» (2 год.)

- 4.1 Антична філософія: характер, етапи розвитку, проблематика.
- 4.2 Середньовічна філософія.
- 4.3 Філософія Відродження.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 5 Тема 5: «Філософія Нового часу – німецька класична філософія» (2 год.)

- 5.1 Проблема методів пізнання у філософії Нового часу.
- 5.2 Людина і суспільство у філософії Просвітництва.
- 5.3 Філософські погляди І. Канта.
- 5.4 Філософське вчення Г.Гегеля.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 6 Тема 6: «Сучасна світова та українська філософська думка» (2 год.)

- 6.1 Зародження та особливості сучасної некласичної філософії.
- 6.2 Сайєнтизм та антропологічні напрями у новітній філософії.
- 6.3 Становлення та розвиток української філософської думки (ХІ-ХVІІ ст.). Філософія Г. Сковороди.
- 6.4 Розвиток української філософської думки у ХІХ-ХХ ст.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 СИСТЕМАТИЧНА ФІЛОСОФІЯ
ПЛАН ЛЕКЦІЇ 7 Тема 7: «Філософське уявлення про світ» (1 год.)**

- 7.1 Світ як єдність об'єктивної дійсності і людських сутнісних сил.
- 7.2 Картина світу як світоглядне уявлення. Типи картин світу.
- 7.3 Рух як спосіб існування світу.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 8 Тема 8: «Буття як філософська роблема» (1 год.)

- 8.1 Поняття «буття», системна організація буття.
- 8.2 Сучасний погляд на характер та форми буття.
- 8.3 Матерія, простір, час – ключові поняття для характеристики буття.
- 8.4 Роблема ідеального в філософії. Свідомість як прояв ідеального.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 9 Тема 9: «Пізнання як предмет філософського аналізу» (1 год.)

- 10.1 Поняття пізнання і проблеми пізнаваності світу.
- 10.2 Структура пізнання. Єдність чуттєвого і раціонального у пізнанні.
- 10.3. Проблема істини. Роль практики у пізнанні.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 10 Тема 10: «Наукове пізнання» (1 год.)

- 11.1 Особливості наукового пізнання. Види наукових досліджень.
- 11.2 Загальнонаукові теоретичні та емпіричні методи пізнання.
- 11.3 Форми наукового пізнання: ідея, роблема, гіпотеза, концепція, теорія. Науковий закон.
- 11.4 Специфіка пізнання соціальної дійсності.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 11 Тема 11: «Філософський аналіз науки і техніки» (1 год.)

- 12.2 Поняття науки, її структура та функції.
- 12.3 Історичні етапи розвитку науки.

12.3 Поняття техніки, її функції та роль в житті людини і суспільства.

12.4 Концепції технологічного детермінізму і феномен технофобії.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 12 Тема 12: «Суспільство як предмет філософського аналізу» (1 год.)

13.1 Поняття суспільства та проблема його походження.

13.2 Зміст сфер суспільного життя та рушійні сили суспільного розвитку.

13.3 Діяльність як спосіб існування соціального.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 13 Тема 13: «Культура і цивілізація» (1 год.)

14.1 Сутність та основні концепції культури.

14.2 Структура та функції культури у суспільстві.

14.3 Цивілізація: історія поняття. Цивілізація як спосіб буття культури.

14.4 Формаційний та цивілізаційний підходи до розуміння історичного процесу.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ 14 Тема 14: «Суспільство. Природа. Майбутнє» (1 год.)

15.1 Суспільство і природа.

15.2 Глобальні проблеми сучасності: сутність та шляхи їх вирішення.

15.3 Вчення В.І. Вернадського про ноосферу як основа сучасного екоорієнтованого природокористування.

15.4 Поняття соціального передбачення та прогнозування майбутнього.

Візуальне супроводження дисципліни

Лекційні заняття з дисципліни «Філософія» за темами, що вивчаються, супроводжуються комп'ютерними презентаціями.

7.4 Перелік та план практичних занять

Практичні заняття з курсу «Філософія» проводяться із здобувачами вищої освіти протягом семестру згідно з програмою курсу з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснюється поточний контроль рівня знань з теми, що винесено на обговорення шляхом оцінювання виступів з питань та відповідей на них, участі у дискусії, індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти по темі групового обговорення і по індивідуальним завданням. Різні форми участі у семінарському занятті оцінюються відповідно до критеріїв, з якими здобувачі вищої освіти заздалегідь ознайомлюються.

Підготовка до участі у семінарському занятті повинна носити творчий характер. Попередньо здобувач вищої освіти має вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої пропонується викладачем до кожного заняття.

Змістовий модуль 1 Філософія як специфічний тип знання (4 години)

ПЛАН ПЗ № 1 Тема 1 Сутність філософії та її роль у суспільстві (2 год.)

1. Коло філософських проблем. Предмет філософії.
2. Зародження філософії як світоглядної форми свідомості.
3. Структура та функції філософії.
 - 1) усне опитування (3-5 балів)
 - 2) доповіді з презентаціями (2-3 бали)

Питання для опитування:

1. Назвіть соціальні умови та духовні джерела формування філософії.
2. Поясніть чому філософія є світоглядним знанням.
3. В чому проблема визначення предмету філософії.
4. Які є специфічні риси філософського мислення?
5. Чому філософія є інтегральним видом знання?

ПЛАН ПЗ № 2 Тема 2 Проблема людини у філософії (2 год.)

1. Проблема походження та буття людини в світі.
2. Єдність біологічного і соціального в людині.
3. Свобода та необхідність в житті людини.
4. Сенс життя і духовність людини.
 - 1) усне опитування (3-5 балів)

2) доповіді з презентаціями (2-3 бали)

Питання для опитування:

1. Дати визначення поняття людини.
2. Співставте поняття «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість».
3. Які чкості людини вважаються біологічними, а які соціальними?
4. Що таке свобода? Як свобода співвідноситься із відповідальністю, справедливістю, необхідністю?
5. Чим визначається сенс життя?
6. Чи можна ототожнювати духовність людини з її культурністю, вихованістю, освіченістю?

ТЕСТИ: модуль 1 Moodle

Змістовий модуль 2 Історія філософської думки (6 години)

ПЛАН ПЗ № 3-4 Тема 4 Розвиток філософії від античності до Середньовіччя (4 год.)

1. Антична філософія: характер, етапи розвитку, проблематика.
2. Середньовічна філософія.
3. Філософія Відродження.
 - 1) усне опитування (2-4 бали)
 - 3) доповіді з презентаціями (2-3 бали)

Питання для опитування

1. Які зміни у світогляді європейської людини відбулися під час переходу від Античності до Середньовіччя?
2. Назвіть вихідні ідеї середньовічної патристики.
3. Охарактеризуйте місце філософії і теології у духовному житті тогочасного суспільства.
4. Чому схоластика і містика були провідними напрямками середньовічної філософії?

ПЛАН ПЗ № 5-6 Тема 6 Сучасна світова та українська філософія (4 год.)

1. Зародження та особливості сучасної некласичної філософії.
2. Сайєнтизм та антропологічні напрями у новітній філософії.
3. Становлення та розвиток української філософської думки (ХІ-ХVІІ ст.). Філософія Г. Сковороди.
4. Розвиток української філософської думки у ХІХ-ХХ ст.
 - 1) усне опитування (2-4 бали)
 - 2) доповіді з презентаціями (2-3 бали)

Питання для опитування

1. Зміна парадигми філософського мислення у ХІХ - на поч. ХХ ст.
2. Ідеї створення «наукової філософії» в європейській філософії ХІХ ст.
3. Основні ідеї «філософії життя».
4. Загальні особливості духовних процесів та розвитку філософії у ХХ ст.
5. Сцієнтистські напрями в зарубіжній філософії ХХ ст.: «логічний позитивізм» (неопозитивізм), «аналітична філософія», «лінгвістична філософія», постпозитивізм, критичний раціоналізм.
6. Якою спрямованістю («епістемністю» або «софійністю») характеризується філософська думка часів Київської Русі?
7. В чому полягають особливості філософствування Григорія Сковороди?
8. Які основні проблеми української національної ідеї здатна вирішувати філософія і на які напрями вона поділяється?
9. Охарактеризуйте місце Івана Франка в історії української філософської думки.

ТЕСТИ: модуль 2 Moodle

Змістовий модуль 3 Систематична філософія (6 годин)

ПЛАН ПЗ № 7-8 Тема 7-8 Філософське уявлення про світ. Буття як філософська проблема (2 год.)

1. Світ. Картина світу як світоглядне уявлення. Типи картин світу.
2. Рух як спосіб існування світу.
3. Буття. Сучасний погляд на характер та форми буття.
4. Матерія, простір, час – ключові поняття для характеристики буття.
 - 1) усне опитування (1-3 бали)
 - 2) доповіді з презентаціями (2-3 бали)

Питання для опитування

1. Що означає поняття «світ» і чому воно історично зародилося раніше поняття «філософія»?
2. Яка відмінність між поняттями «картина світу» і «світогляд»?
3. Охарактеризуйте буденну і наукову картину світу, що в них схожого і відмінного?
4. Чому прийнято говорити про філософські картини світу, тобто про їх множину, а не про єдину можливу?

5. На підставі чого філософи дійшли висновку, що рух є способом існування всього сутнього?
6. Як співвідносяться поняття «рух» і «розвиток»?
7. Оцініть сучасний погляд на характер та форми буття.
8. У чому проявляється значення проблеми буття для філософії?
9. Хто з античних філософів уперше зробив буття як таке предметом осмислення? Яких висновків він дійшов?
10. Які атрибути матерії вам відомі?
11. Чому діяльність постає основою буття людини в світі?

ПЛАН ПЗ № 9 Тема 10-11 Пізнання. Наукове пізнання (2 год.)

1. Поняття, структура пізнання. Єдність чуттєвого і раціонального у пізнанні.
2. Проблема істини. Роль практики у пізнанні.
3. Особливості наукового пізнання. Види наукових досліджень.
4. Форми та методи наукового пізнання.
 - 1) усне опитування (1-3 бали)
 - 2) доповіді з презентаціями (2-3 бали)

Питання для опитування

1. Що таке пізнання і які його види ви знаєте?
 2. Назвіть рівні і форми пізнання.
 3. В чому полягає проблема істини в пізнанні?
 4. Як розрізняються поняття «істина» та «правда»?
 5. Чи може людина пізнати усе?
 1. Чому практика є чинником пізнавальної активності та критерієм істини?
 2. Які прикметні ознаки наукового пізнання?
 3. Назвати види та рівні наукового пізнання.
 4. Що належить до форм наукового пізнання?
- ТЕСТИ: модуль 3 Moodle

7.5 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання, та індивідуальної роботи

Теми, які виносяться для самостійного відпрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. В методичних рекомендаціях для самостійної роботи виділяються теми, які здобувач

вищої освіти повинен виконати самостійно

Самостійна робота здобувача вищої освіти є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять за розкладом.

Змістовий модуль	№ з/п	Тема	Кількість годин	Форма контролю	Кількість балів	
					min	max
1	1	Сутність філософії та її роль у суспільстві.	4	опитування, тестування, перевірка індивідуального завдання, робота у MOODLE	4	8
	2	Проблема людини у філософії.	4	-//-		
	3	Світогляд як найвища форма самоусвідомлення людини	8	-//-		
2	1	Розвиток філософії від античності до Середньовіччя	5	-//-	4	8
	2	Філософія Нового часу – німецька класична філософія	5	-//-		
	3	Сучасна світова та українська філософська думка	5	-//-		
3	1	Філософське розуміння світу.	3	-//-	6	12
	2	Буття як філософська проблема	3	-//-		
	3	Пізнання як предмет філософського аналізу.	3	-//-		
	4	Наукове пізнання.	3	-//-		
	5	Філософський аналіз науки і техніки	3	-//-		
	6	Суспільство як предмет філософського аналізу.	3	-//-		
	7	Культура і цивілізація.	3	-//-		
	8	Суспільство. Природа. Майбутнє.	2	-//-		
		Разом	54	X	14	28

7.6 Перелік тем наукової роботи здобувачів вищої освіти

1. Філософія і життя.
2. Філософія і наука.
3. Філософія і релігія.
4. Особливості східної парадигми філософствування.
5. Особливості західної парадигми філософствування.
6. Філософський сенс заповідей Христа.
7. Прагматизм як філософська течія.
8. Націософія Д. Донцова і сучасність.
9. Історіософська концепція В. Липинського.
10. Історичний розвиток уявлень про світ.
11. Суперечливість буття людини.
12. Проблема комп'ютерного моделювання мислення.
13. Ідеали науки та етика вченого.
14. Проблема гуманізації сучасного технологічного світу.
15. Вчення про ноосферу і проблема глобального моделювання.

Наукова робота здійснюється під керівництвом викладачів, її результати оприлюднюються у вигляді тез на студентські наукові конференції.

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти складається з двох видів: для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені лекційні і практичні заняття, та для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів у результаті кращого засвоєння дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань та участі у заходах неформальної освіти.

Для здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені практичні заняття	Оцінка в балах	Для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів	Оцінка в балах
Висвітлення питання до плану семінарського заняття	1	Створення презентаційних матеріалів, зокрема англійською мовою	3(8)
Відповідь на запитання до теми семінарського заняття	1	Формування інформації щодо тем дисципліни з різних джерел	5
Вирішити тестові завдання з	1	Вирішення додаткового	7

теми лекції у MOODLE		індивідуального завдання підвищеної складності	
Виконання словникового диктанту з теми заняття	1	Складання власного плану семінарського заняття з даної теми	5
Переклад 5 понять з теми англійською мовою	1	Переклад 5-10 словосполучень англійською мовою	3
Виконання індивідуального завдання	1	Виконання творчого завдання	5
Участь у заходах неформальної освіти (тренінги, круглі столи, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах	Участь у заходах неформальної освіти (тренінги, круглі столи, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах

7.6 ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

а) для поточного контролю

Змістовий модуль 1 Філософія як специфічний тип знання

1. Що таке світогляд?
2. Назвіть історичні типи світогляду.
3. Назвіть галузі філософського знання.
4. Що таке креаціонізм?
5. В чому полягають основні функції філософії?
6. Яка роль праці і мови у становленні людини?
7. Яка відмінність у поняттях “людина”, “індивід”, “індивідуальність”, “особистість”?
8. Що таке монізм?
9. Що таке матеріалізм?
10. Що таке ідеалізм?
11. Чому філософія є теоретичною основою світогляду?
12. Назвіть принципи формування світогляду.
13. Які історичні типи світогляду ви знаєте?
14. В чому полягає проблематичність людського буття?
15. Яке співвідношення понять «людина – індивід – індивідуальність – особистість»?
16. Що є біологічного, соціального та духовного в людині?

Змістовий модуль 2. Історія філософської думки

1. Які філософські школи стародавньої Індії ви знаєте?
2. В чому полягає зміст філософсько-етичної концепції Конфуція?
3. Які етапи розвитку античної філософії ви знаєте?
4. В чому полягає онтологізм давньогрецької філософії?
5. Охарактеризуйте антропологічні ідеї давньогрецької філософії.
6. Охарактеризуйте світ ідей в філософії Платона.
7. Які філософські школи періоду еллінізму ви знаєте?
8. Які передумови формування та загальні риси середньовічної філософії?
9. Дайте характеристику апологетики.
10. Що таке патристика?
11. Розкрийте особливості схоластики як стилю філософствування
12. В чому полягає філософський зміст полеміки навколо універсаліїв?
13. Дайте характеристику гуманізму філософії Відродження.
14. Охарактеризуйте методологічні позиції Ф. Бекона та Р. Декарта.
15. Назвіть видатних представників філософії Нового часу.
16. Хто вважається засновником німецької класичної філософії?
17. Проаналізуйте систему та метод філософії Г.Гегеля.
18. Охарактеризуйте філософські погляди Л.Фейєрбаха.
19. Чим покликана займатись філософія позитивізма з погляду О.Конта?
20. Що є головним у поясненні соціальних, культурних, моральних явищ у психоаналітичній філософії?
21. Охарактеризуйте концепцію “трьох світів” Г.Сковороди.
22. Окресліть зміст та оцініть «філософію серця» П.Юркевича.
23. Проаналізуйте зміст поняття «ноосфера» і значення його для сучасного екологічного мислення.

Змістовий модуль 3. Систематична філософія

1. Охарактеризуйте поняття “світ”.
2. Античний погляд на Всесвіт і людину в ньому.
3. Чи є світ людиномірним?
4. Порівняйте релігійну, наукову та філософську картини світу.
5. Проаналізуйте концепцію буття в історії філософії.
6. Охарактеризуйте структуру та назвіть основні форми буття.
7. Яке співвідношення між поняттями «буття», «субстанція», «матерія»?
8. Наведіть класифікацію форм руху.
9. В чому полягає відмінність між матеріалізмом та ідеалізмом стосовно інтерпретації світу?

10. Назвіть біологічні та соціальні передумови свідомості.
11. Опишіть структуру та функції свідомості.
12. Які форми суспільної свідомості ви знаєте і в чому полягає взаємозв'язок між ними?
13. Яке співвідношення між поняттями «свідоме», «підсвідоме», «несвідоме», «самосвідомість», «духовний світ»?
14. Що таке пізнання?
15. Яка структура пізнавального відношення?
16. Які форми чуттєвого пізнання ви знаєте?
17. Чим відрізняється раціональне пізнання від чуттєвого?
18. Що таке істина?
19. Чому практика виступає критерієм істини?
20. В чому полягає специфіка наукового пізнання?
21. Які методи емпіричного пізнання ви знаєте?
22. Які методи логічного мислення вам відомі?
23. Назвіть і охарактеризуйте форми наукового пізнання?
24. Кого із сучасних методологів науки ви знаєте?
25. Охарактеризуйте структуру і функції науки.
26. Що таке суспільство?
27. Які концепції виникнення суспільства ви знаєте?
28. Дайте визначення поняттю та охарактеризуйте структуру суспільного виробництва.
29. Розкрийте суть закону Томаса Мальтуса про народонаселення.
30. Хто і коли запровадив поняття “суспільно-економічна формація”?
31. Що таке культура?
32. Що таке цивілізація?
33. Охарактеризуйте поняття «соціальна структура суспільства».
34. Що входить до складу політичної системи суспільства?
35. Якими чинниками обумовлена актуальність проблеми прогнозування у сучасних умовах?
36. Назвіть і охарактеризуйте найбільш злободенні глобальні проблеми людства.
37. За допомогою яких методів забезпечується соціальне передбачення і прогнозування майбутнього?
38. Чому перехід від техногенної до антропогенної цивілізації є нагальною потребою сучасності?

б) питання для підсумкового контролю (заліку)

1. Світогляд, його структура.
2. Історичні типи світогляду: міфілогія, релігія, філософія.
3. Особливості філософського знання. Матеріалізм. Ідеалізм.
4. Структура та функції філософії.
5. Філософія і наука.
6. Філософія в системі культури та її роль у житті людини, суспільства.
7. Зародження філософії. Проблема першоначала у філософії.
8. Основні течії та загальні риси староіндійської філософії.
9. Конфуціанство та даосизм – провідні течії старокитайської філософії.
10. Натурфілософія (мілетська школа, вчення Демокріта).
11. Класичний період давньогрецької філософії.
12. Філософія Епікура та Лукреція Кара. Неоплатонізм.
13. Виникнення та особливості середньовічної філософії.
14. Патристика. Погляди Августина Блаженного.
15. Схоластика. Реалізм і номіналізм. Погляди Фоми Аквінського.
16. Філософія Відродження.
17. Проблема методів пізнання у філософії Нового часу.
18. Людина і суспільство в суспільно-філософській думці Просвітництва.
19. Німецька класична філософія. Погляди І. Канта.
20. Г.Ф.Гегель, його філософська система і метод.
21. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха.
22. Буття. Субстанція.
23. Основні положення та ідеї марксистської філософії.
24. Становище філософської думки в Україні у XI-XVIII ст.
25. Філософія Г.С.Сковороди.
26. Розвиток української філософії у XIX-XX ст.
27. Зародження та загальна характеристика неокласичної філософії XIX-XX ст.
28. Філософія позитивізму: сутність, еволюція, напрямки.
29. «Філософія життя» (Ф.Ніцше, З.Фрейд, А.Бергсон).
30. Екзистенціалізм – провідна антропологічна течія сучасної філософії.
31. Поняття «світ»: історичний розвиток уявлень, сучасний погляд.
32. Матерія, спосіб та форми її існування.
33. Природа та генезис свідомості. Роль соціальності у виникненні свідомості.

34. Структура свідомості, її основні рівні.
35. Форми суспільної свідомості. Роль соціальності у виникненні свідомості.
36. Характерні риси наукового пізнання.
37. Принципи, закони та категорії діалектики.
38. Альтернативи діалектики.
39. Предмет, основні категорії та принципи сучасної гносеології.
40. Єдність чуттєвого та раціонального в пізнанні.
41. Проблема істини (об'єктивна і суб'єктивна, абсолютна і відносна, наукова і філософська).
42. Суспільство як процес і результат життєдіяльності людини.
43. Суспільне виробництво і його структура.
44. Зміст сфер суспільного життя.
45. Антропосоціогенез. Єдність природного і соціального в людині.
46. Людина, індивід, індивідуальність, особистість. Структура особистості.
47. Духовність і проблема сенсу життя.
48. Філософські концепції культури.
49. Соціальна структура та політична система суспільства
50. Цивілізація: поняття, конкуренції розвитку, плюралізм цивілізації.
51. Суспільство і природа. Вчення В.І.Вернадського про ноосферу.
52. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.
53. Наука, її структура та функції.
54. Форми та методи наукового пізнання.
55. Особливості пізнання соціальної дійсності.
56. Історичний процес як предмет філософського осмислення.
Суспільний прогрес: сутність, критерії.
57. Цінності та їх роль в житті суспільства, людини.
58. Філософський аналіз техніки та технології.
59. Соціальне передбачення і прогнозування майбутнього.
60. Проблеми людини в історії філософії.

8. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

За всі види робіт упродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, контрольні роботи, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 60 балів.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: повнота і правильність відповіді під час усного опитування, виконання контрольної та самостійної роботи. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання завдань з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, індивідуальні завдання, творчі завдання, тестові завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/mod/folder/view.php?id=93477> Графіки консультацій, проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри <https://www.mnau.edu.ua/faculty-off/kaf-econom-teor/>. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання заліку.

Здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий семестровий екзамен у письмовій формі під час екзаменаційної сесії, до якої він допускається, якщо за виконання всіх поточних і контрольних заходів, передбачених протягом семестру, набирає 36 і більше балів. У цьому разі оцінка з дисципліни складається з суми балів, які здобувач отримав протягом семестру, і суми балів за залік (24-40 балів).

За будь-якої форми освіти перелік, зміст та оцінка роботи і знань здобувача є ідентичною.

№ змістового модуля	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1.	4	4	- усне опитування	1	3	5	3	5
			- підготовка доповіді	1	3	6	3	6
			- підготовка презентацій	1	1	2	1	2
			- тестування	1	2	3	4	7
			Самостійна робота №1	1	1	2	6	8
			Разом					17
2.	6	8	- усне опитування	1	2	4	2	4
			- підготовка доповіді	1	1	2	1	2
			- тестування	1	1	2	5	8
			- підготовка презентацій	1	2	3	2	3
			Самостійна робота №2	1	1	3	6	8
			Разом					16
3.	8	6	Аудиторна робота:					
			- усне опитування	1	2	3	2	3
			- тестування MOODLE	1	2	4	4	8
			- підготовка презентацій	1	2	4	2	4
			Самостійна робота №3	1	2	4	7	10
Разом					15	25		
Написання тез доповідей, участь в олімпіаді, в конференції							6	9
Участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження							3	5
Індивідуальне завдання							3	8
Поточний контроль							60	100
Підсумковий контроль (залік)							40	x
Всього по навчальній дисципліні							60	100

Шкала оцінювання ECTS

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
75-81	C	зараховано
64-74	D	зараховано
60-63	E	зараховано
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, яке передбачено навчальною дисципліною

Заняття проходять в аудиторіях навчальних корпусів МНАУ відповідно до розкладу. На практичних заняттях використовується перегляд та обговорення освітніх, наукових та фахових відеороликів або дебатів з відповідної тематики. Для поточного контролю використовуються елементи системи дистанційного навчання, зокрема з використанням системи MOODLE.

З метою поширення знань щодо застосування дистанційних технологій в освітньому процесі було запроваджено програмний продукт, який дозволяє значно розширити можливості спілкування всіх учасників освітнього процесу. Програмний продукт встановлено на освітній платформі Moodle, до якої мають доступ всі учасники освітнього процесу. Jitsi — комунікаційний клієнт, що підтримує здійснення голосивих викликів, відеодзвінків і обмін миттєвими повідомленнями. З сервісних функцій можна відзначити організацію телеконференцій, запис розмов, надання віддаленого доступу до робочого столу, передача файлів, повідомлення про пропущені виклики, імпорт адресної книги Google Contacts, використання фільтрів.

На практичних заняттях використовується перегляд та обговорення освітніх та наукових відеофільмів відповідної тематики. Для поточного

контролю використовуються елементи дистанційного навчання, у тому числі Moodle.

10. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧОНОРМАТИВНИХ АКТІВ

1. Гринів О. Історія української філософії : навч. посіб. Київ : Тріада Плюс, 2015. 136 с.
2. Губерський Л. Філософія : підручник. Харків : Фоліо, 2017. 621 с.
3. Основи філософії : підручник / С. Симоненко, О. Сулим, М. Шмиголь, Н. Щубелка, Ю. Юшкевич, Л. Сандюк. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 412 с.
4. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : підручник / В. Лозовий, М. Требін, М. Горлач. Київ : Центр навчальної літератури. 2020. 128 с.
5. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації. 2-е видання, виправлене і доповнене. Київ : Каравела; Львів: Новий світ-2000, 2017. 544 с.
6. Петрушенко В.Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів : Львівська політехніка, 2019. 596 с.
7. Релігієзнавство: навч. посіб / Р. Гула, П. Квіткін, О. Панфілов та ін. Київ : Каравела, 2019. 216 с.
8. Філософія : підручник / О. Данильян, О. Дзьобань. Київ : Право, 2019. 432 с.
9. Філософія : курс лекцій / В. О. Ханстантинов. Миколаїв : МНАУ, 2018. 149 с.
10. Філософія: плани семінарських занять, ключові поняття, питання для контролю та самоконтролю знань, завдання для самостійної роботи здобувачів вищої школи усіх спеціальностей МНАУ / Уклад. В.О. Ханстантинов. Миколаїв : МНАУ, 2020. 52 с.

Інтернет-джерела

1. Киричок О.Б. Філософія: підруч./ [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.umsa.edu.ua/storage/kf_filosof/files/6oT7nwlCkZyC3ZHNzJiY3pCdIpyB6hP2Yij8SN.pdf/

2. Лузан А.О. Вступ до філософії / [Електронний ресурс] / Режим доступу: [http://pidruchniki.ws/1445112748969/filosofiya/vstup do filosofiyi - luzan ao](http://pidruchniki.ws/1445112748969/filosofiya/vstup%20do%20filosofiyi%20-%20luzan%20ao)

3. Пазенок В.С. Філософія / [Електронний ресурс] / Режим доступу: [http://pidruchniki.ws/1662060752061/filosofiya/filosofiya - pazenok vs](http://pidruchniki.ws/1662060752061/filosofiya/filosofiya%20-%20pazенок%20vs)

4. Сидоренко О.П. Філософія / [Електронний ресурс] / Режим доступу: [http://pidruchniki.ws/15840720/filosofiya/filosofiya - sidorenko op](http://pidruchniki.ws/15840720/filosofiya/filosofiya%20-%20sidorenko%20op)

Робочу програму розробив
канд. філос. наук доцент кафедри
економічної теорії та суспільних наук

Наталія МІРОШКІНА